

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ความต้องการการพัฒนาสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครูสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาจากวรรณคดีที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนที่เป็นเอกสาร สิ่งพิมพ์ ตำรา ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศและนำเสนอสรุปเป็นประเด็นสำคัญดังนี้

1. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ประโยชน์ของคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน
- 1.2 การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน
- 1.3 การใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
- 1.4 สมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครู
- 1.5 วิธีการพัฒนาสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 งานวิจัยภายในประเทศ
- 2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

1.1 ประโยชน์ของคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน

คอมพิวเตอร์ คือ เครื่องมือที่ทันสมัยที่พัฒนาโดยมนุษย์เพื่อช่วยงานของมนุษย์ ซึ่งเป็นงานที่มีลักษณะซับซ้อนและต้องใช้แรงงานคนมากมายเมื่อนำคอมพิวเตอร์มาจัดงานดังกล่าว ก็สามารถทำให้งานเสร็จได้รวดเร็วมีผลลัพธ์ถูกต้องน่าเชื่อถือ แรงงานของมนุษย์ก็ผ่อนคลายเนื่องจากคอมพิวเตอร์มีลักษณะสำคัญ ดังนี้ ดังที่ วัชรภรณ์ สุริยาภิวัฒน์และเกษมชาติ ทองชา (2540) ได้กล่าวว่าเครื่องมือที่เป็นคอมพิวเตอร์จะต้องมีลักษณะที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. ทำงานด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์และอัตโนมัติ คอมพิวเตอร์มีวงจรอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำหน้าที่เก็บตัวเลขหรือข้อมูลและ"คำสั่ง" หรือ "โปรแกรม" คำหรือโปรแกรมคำสั่งจะถูกส่งเข้าไปในตัวเครื่องเป็นสัญญาณไฟฟ้า และเมื่อประมวลผลเสร็จก็ถูกแปลกลับเป็นตัวอักษรหรือตัวเลขที่คนสามารถเข้าใจได้
2. มีความเร็วสูงในการประมวลผล ภายหลังจากที่โปรแกรมและข้อมูลเข้าสู่ตัวเครื่องคอมพิวเตอร์สามารถประมวลผลเพื่อให้ได้ผลลัพธ์อย่างรวดเร็ว ความเร็วในการประมวลผลนี้ไม่สามารถวัดได้ทันด้วยหน่วยวินาที (second) จึงต้องมีการบัญญัติความเร็วใหม่ ได้แก่ มิลลิวินาที (millisecond) ไมโครวินาที (microsecond) นาโนวินาที (nanosecond) และพิโควินาที (picosecond)

3. มีหน่วยความจำภายในขนาดใหญ่ การมีหน่วยความจำขนาดใหญ่ก็เพื่อเอาไว้เก็บข้อมูลและโปรแกรมคำสั่งไว้ในตัวเครื่องคอมพิวเตอร์ เมื่อส่งโปรแกรมคำสั่งและข้อมูลเข้าสู่เครื่อง เครื่องจะสามารถปฏิบัติงานเอาตั้งแต่คำสั่งแรกจนจบคำสั่งสุดท้ายของดปรแกรม โดยไม่ต้องอาศัยมนุษย์เข้าช่วยในระหว่างกลางคัน นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งช่วยในการคำนวณ เปรียบเทียบค่า และควบคุมการทำงานของเครื่อง จึงทำให้สามารถประมวลผลซ้ำๆกันได้อย่างรวดเร็ว

4. ให้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ ถ้าโปรแกรมคำสั่งและข้อมูลประกอบโปรแกรมถูกต้องตามหลักการของคอมพิวเตอร์และตรงความประสงค์ของเจ้าของงาน ผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผลย่อมถูกต้องเสมอ จึงทำให้ผลลัพธ์ที่ได้น่าเชื่อถือและนำไปช่วยตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

5. ทำงานได้หลายด้าน เครื่องคอมพิวเตอร์จะทำงานได้เอนกประสงค์ตามโปรแกรมที่กำหนด เช่น เมื่อต้องการพิมพ์เอกสาร ก็ใช้โปรแกรมประเภทเวิร์ดโปรเซสซิ่ง หากต้องการทำงานด้านฐานข้อมูลก็เลือกใช้โปรแกรมประเภทฐานข้อมูล เช่น dBASE III PLUS, Access, Paradox เป็นต้น

6. เป็นระบบดิจิทัล คำว่า "ดิจิทัล" (digit) หมายถึง ตัวเลข เนื่องจากว่าข้อมูลที่ป้อนเข้าไปในเครื่องคอมพิวเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นตัวเลข ตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์ต่างๆ จะถูกเปลี่ยนรหัสเป็นตัวเลขทั้งหมดก่อนที่เครื่องจะทำการประมวลผล จึงเรียกเครื่องคอมพิวเตอร์ว่า "ดิจิทัลคอมพิวเตอร์"

จากลักษณะที่สำคัญของคอมพิวเตอร์ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์มีคุณสมบัติที่สำคัญดังที่ วาสนา สุขกระสานติและวัชรภรณ์ สุริยาภิวัฒน์ (2540) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. ความเร็ว (Speed) คอมพิวเตอร์ในปัจจุบันนี้สามารถทำงานได้ถึงร้อยล้านคำสั่งในหนึ่งวินาที

2. ความเชื่อถือได้ (Reliable) คอมพิวเตอร์ทุกวันนี้จะทำงานได้ทั้งกลางวันและกลางคืนอย่างไม่มีข้อผิดพลาด และไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย

3. ความถูกต้องแม่นยำ (Accurate) วงจรในคอมพิวเตอร์นี้จะให้ผลของการคำนวณที่ถูกต้องเสมอ หากผลของการคำนวณผิดจากที่ควรจะเป็น มักเกิดจากความผิดพลาดของโปรแกรมหรือของข้อมูลที่เข้าสู่โปรแกรม

4. เก็บข้อมูลจำนวนมากๆได้ (Store massive amounts of information) ไมโครคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันจะมีที่เก็บข้อมูลสำรองที่มีความจุมากกว่าหนึ่งพันล้านตัวอักษร และสำหรับระบบคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่จะสามารถเก็บข้อมูลได้มากกว่าหนึ่งล้านๆตัวอักษร

5. ย้ายข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้อย่างรวดเร็ว (Move information) โดยการใช้อีเลคทรอนิกส์ ไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์ที่อยู่ไกลคนละซีกโลกได้ในเวลาเพียงไม่ถึงหนึ่งนาที ทำให้มีการเรียกเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกันทั่วโลกในปัจจุบันว่า ทางด่วนสารสนเทศ (Information Superhighway)

นอกจากนี้ ครรชิต มัลลียงค์ (2539) ได้สรุปถึงความสามารถในการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ไว้หลายประการดังนี้

1. ความสามารถในการเก็บบันทึกข้อมูลต่างๆได้โดยอัตโนมัติ
2. ความสามารถในการเก็บข้อมูลเอาไว้ใช้งานได้เป็นจำนวนมากๆ
3. การสืบค้นข้อมูล มีระบบการจัดเก็บเพื่อให้ค้นหาเรื่องที่ต้องการออกมาได้โดยง่าย
4. ความสามารถในการคำนวณได้อย่างรวดเร็ว
5. ความสามารถในการสร้างภาพลายเส้นหรือภาพกราฟฟิก
6. ความสามารถในการควบคุมเครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ

จากลักษณะ คุณสมบัติและความสามารถในการทำงานของคอมพิวเตอร์ทำให้นักวิชาการสนใจในการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนดังที่ อรรถพรณ พรสิมา (2530) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้คอมพิวเตอร์จัดการสอนไว้ดังนี้

1. การทำงานของคอมพิวเตอร์ (ซึ่งเป็นประสบการณ์ใหม่สำหรับผู้เรียน) ช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้กับผู้เรียนได้
2. สื่ ดนตรี และภาพลายเส้นที่มีการเคลื่อนไหวและมีชีวิตชีวาสร้างความเป็นจริงและเรียกร้องให้นักเรียนอยากทำแบบฝึกหัด ทำกิจกรรมในห้องทดลอง การเล่นเกมส์และอื่นๆ
3. ความรวดเร็วในการโต้ตอบต่อนักเรียนแต่ละคนจะช่วยเสริมแรงให้นักเรียนอยากเรียนมากขึ้น
4. การมีความสามารถในการจดจำสูง จึงสามารถบันทึกการกระทำในอดีตของผู้เรียนซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ในการวางแผนขั้นต่อไปได้
5. โปรแกรมได้ถูกกำหนดไว้ให้มีความอดทน และมีลักษณะเป็นส่วนตัวสำหรับผู้เรียนแต่ละคน จึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดี และสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนที่เรียนช้า
6. การที่มีความสามารถในการเก็บข้อมูลสูงเราจึงสามารถนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการศึกษารายบุคคล และการกำหนดบทเรียนให้แก่นักเรียนแต่ละคนก็สามารถทำได้ (โดยเฉพาะนักเรียนที่มีลักษณะพิเศษ) และความก้าวหน้าของผู้เรียนก็สามารถแสดงให้เห็นได้
7. ช่วยขยายขีดความสามารถของครูในการควบคุมผู้เรียน เนื่องจากความสามารถในการจัดเก็บข้อมูลและความสะดวกในการนำข้อมูลออกมาใช้ จึงช่วยให้ครูสามารถควบคุมผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิด

นอกจากนี้ อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2530) ได้กล่าวถึงข้อได้เปรียบของคอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนมีดังนี้

1. ข้อได้เปรียบของคอมพิวเตอร์ เมื่อเทียบกับเครื่องคิดเลขก็คือคอมพิวเตอร์มีหน่วยความจำซึ่งสามารถจำได้ เรียกข้อมูลความจำได้ทั้งตัวเลข ตัวอักษร ข้อความ สามารถคำนวณและคิดอย่างมีเหตุผลได้ดีกว่าเครื่องคำนวณธรรมดา

2. คอมพิวเตอร์มีลักษณะเด่นที่จะช่วยให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำมาใช้ช่วยสอน ซึ่งเป็นการเรียนการสอนรายบุคคล โดยใช้บทเรียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีลักษณะเดียวกันกับการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลด้วยแบบเรียนโปรแกรม (Programmed Text Book) การใช้คอมพิวเตอร์สอนจะได้เปรียบกว่าแบบเรียนโปรแกรมคือ ให้ข้อมูลย้อนกลับได้รวดเร็วกว่า ผู้เรียนมีโอกาสทราบคำตอบที่ถูกต้องก่อนที่จะลงมือทำกิจกรรมหรือเรียนในลำดับถัดไป และเมื่อผู้เรียนทำผิดก็สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดได้ทันที ซึ่งเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทันที่

3. บทเรียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีจุดเด่นอีกประการหนึ่งคือผู้เรียนสามารถเรียกการอบการเรียนได้รวดเร็วมาก ไม่ว่าจะเป็นการเรียกย้อนหลังหรือกระโดดข้ามไปข้างหน้า ทำให้ช่วยประหยัดเวลาในการเรียน

4. การเรียนด้วยคอมพิวเตอร์นั้นผู้เรียนจะต้องลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้เรียนจะต้องโต้ตอบคอมพิวเตอร์ด้วยตนเองทำให้ไม่เบื่อที่จะเรียนบทเรียนนั้นๆ บางโปรแกรมอาจเพิ่มรูปภาพหรือเสียงทำให้เป็นสิ่งเร้าเสริมแรงต่างๆ ยิ่งทำให้บทเรียนนั้นมีชีวิตชีวาและมีความสนุกสนานมากขึ้น และการได้รับแรงเสริมจะทำให้มีกำลังใจที่จะเรียนรู้ต่อไป

5. การเรียนด้วยคอมพิวเตอร์เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถของแต่ละบุคคล จึงเป็นการเรียนการสอนที่เน้นในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลอย่างเด่นชัด

6. การเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์จะช่วยผ่อนคลายผู้สอนได้มาก อีกทั้งสามารถลดปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน และช่วยให้การสอนมีมาตรฐานและคุณภาพที่เหมือนกัน

7. การที่ผู้เรียนได้เรียนกับเครื่องคอมพิวเตอร์จะลดระดับความเครียดในการที่จะปะทะกับอารมณ์ของผู้สอนลงไปได้มาก เพราะเครื่องคอมพิวเตอร์จะไม่แสดงอารมณ์ใด ๆ กับผู้เรียน

8. เป็นการช่วยแสวงหาแนวทางที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้งานด้านการศึกษาก้าวหน้าทัดเทียมกับงานในสาขาอื่น ๆ

จากการที่วงการศึกษานำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการศึกษา ในลักษณะของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้นปรากฏว่า เป็นที่ยอมรับกันในวงการการศึกษาเพราะคอมพิวเตอร์มีประโยชน์ต่อผู้เรียนหลายประการ ดังที่นักคอมพิวเตอร์และนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนตามอัธยาศัย
2. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีการป้อนกลับ (Feed back) ทันที มีสี สัน ภาพ และเสียง ทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวไม่เบื่อหน่าย
3. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้ผู้เรียน มีโอกาสเรียนรู้ซ้ำแล้วซ้ำอีก ก็ครั้งก็ได้ตามต้องการ
4. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Center) ซึ่งการเรียนการสอนอื่นยึดครูเป็นสำคัญ (Teacher Center) ไม่คำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน

5. การได้เจรจาโต้ตอบกับคอมพิวเตอร์ ช่วยทำให้ผู้เรียนพอใจมากและผู้เรียนยังสามารถควบคุมวิธีการเรียนของตัวเองได้

6. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีส่วนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเข้าใจเนื้อหามากขึ้น แก้ปัญหาต่างๆได้เร็วขึ้น

7. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน

8. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถสอนเนื้อหาบทและทักษะขั้นสูง ซึ่งยากแก่การสอนโดยครูหรือเรียนจากตำรา การจำลองสถานการณ์ โดยคอมพิวเตอร์จะช่วยให้นักเรียน เรียนได้ง่ายขึ้น และดีขึ้นจากการเรียนจากครู

9. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ช่วยให้นักเรียนเรียนเป็นขั้นตอนทีละน้อย จากง่ายไปหายาก ทำให้เกิดความแม่นยำในวิชาที่เรียนอ่อน

10. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนช่วยสร้างนิสัยความรับผิดชอบให้เกิดในตัวผู้เรียนเพราะไม่เป็นการบังคับผู้เรียนให้เรียน แต่เป็นการให้การเสริมแรงอย่างเหมาะสม

11. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้ผู้เรียนเรียนได้ดีกว่า และรวดเร็วกว่าการสอนตามปกติ ลดการสิ้นเปลืองเวลาของผู้เรียนลง

12. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน เพราะคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งแปลกใหม่

13. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถยืดหยุ่นตารางเรียนได้ตามสถานที่ที่สะดวก ไม่ว่าจะเป็นที่โรงเรียน ที่บ้าน หรือที่ทำงานก็ได้ และมีเกณฑ์การปฏิบัติโดยเฉพาะ

14. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ช่วยฝึกให้ผู้เรียน คิดอย่างมีเหตุผล เพราะต้องคอยแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลา

15. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนแบบ Active Learning

16. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน สามารถประเมินความก้าวหน้า ของผู้เรียนได้โดยอัตโนมัติ

17. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้นักเรียนไม่สามารถแอบพลิกดูคำตอบได้ก่อน จึงเป็นการบังคับผู้เรียนให้เรียนรู้จริงก่อน จึงจะผ่านบทเรียนนั้นไปได้

นอกจากคอมพิวเตอร์จะมีประโยชน์ต่อผู้เรียนแล้วในด้านของครูผู้สอน คอมพิวเตอร์ยังช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนหลายประการดังที่ Hall (1982) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนช่วยลดชั่วโมงการสอน ทำให้ครูมีเวลาว่างในการปรับปรุงการสอนและพัฒนาความสามารถมากยิ่งขึ้น

2. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนช่วยลดเวลาที่จะติดต่อกับผู้เรียน

3. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ช่วยการสอนในชั้นเรียนสำหรับผู้มีงานสอนมาก โดยการเปลี่ยนจากการฝึกทักษะในห้องเรียนมาใช้ระบบคอมพิวเตอร์แทน

4. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้โอกาสในการสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆสำหรับวัสดุและหลักสูตรเพื่อการศึกษา

5. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนช่วยเพิ่มรายวิชาสอน โดยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะเสนอเรื่องต่างๆตามความต้องการของผู้เรียน

นอกจากนี้ เกษมชาติ ทองชา (2540 : 28) ยังได้กล่าวถึงเหตุผลที่ผู้คนนิยมใช้คอมพิวเตอร์ว่า

1. ราคาไม่แพง ปัจจุบันเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์หรือที่เรียกกันว่า "เครื่องพีซี" เครื่องคอมพิวเตอร์ในตู้มีพร้อมด้วยเทคโนโลยีทันสมัยมีราคาอยู่ในหลักหมื่นซึ่งถือว่าถูกลงมากเหมาะสำหรับนำไปใช้ในธุรกิจตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงธุรกิจขนาดใหญ่ เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่บ้านหรือพกพาไปไหนมาไหน

2. ใช้งานได้สะดวก คอมพิวเตอร์นอกจากจะมีขนาดเล็กลงมากแล้ว ยังมีโปรแกรมสำเร็จอีกมากมายไว้ให้เลือกใช้ตามความต้องการของผู้ใช้ ปัจจุบันผู้ใช้คอมพิวเตอร์ไม่จำเป็นต้องเรียนเขียนโปรแกรมและการวางระบบซึ่งใช้เวลานานเป็นปี เพราะมีโปรแกรมสำเร็จสำหรับ สร้างฐานข้อมูล โปรแกรมสำเร็จด้านบัญชี โปรแกรมสำเร็จด้านเวิร์ดโปรเซสซิ่ง โปรแกรมสำเร็จด้านการออกแบบ โปรแกรมสำเร็จด้านกราฟิก ฯลฯ

3. ได้ข้อสรุปที่ถูกต้องและรวดเร็ว คอมพิวเตอร์มีความสามารถในการรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์แยกแยะ ปรับปรุงและสรุปผลได้อย่างถูกต้อง ทันเวลาและสถานการณ์ เหมาะกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการแข่งขันในทุกๆด้าน ดังนั้นการได้ข้อสรุปที่ถูกต้องและรวดเร็วเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

4. เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน คนเราทุกคนมีความสามารถอันจำกัด เช่น สามารถพิมพ์ติดได้นาทีละ 50 คำ นำมาฝีกอย่างไรก็ไม่สามารถพิมพ์ได้ 100 คำต่อนาที ในขณะที่หน่วยงานต้องการผลงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรต่อเมื่อนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้จึงทำให้ผลงานนั้นเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย เพราะเครื่องพิมพ์คอมพิวเตอร์บางเครื่องสามารถพิมพ์งานที่มีคุณภาพสูงได้นาทีละ 50,000 บรรทัด

5. ลดเนื้อที่วัสดุอุปกรณ์เก็บรักษาข้อมูล คอมพิวเตอร์มีอุปกรณ์ในการเก็บรักษาข้อมูล เช่น แผ่นฟลอปปีดิสก์ ฮาร์ดดิส ฯลฯ สามารถบันทึกข้อมูลได้มากโดยใช้เนื้อที่นิดเดียว ไม่จำเป็นต้องเก็บหลักฐานใส่กระดาษไว้มากมาย

นอกจากคอมพิวเตอร์จะเป็นเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถทำงานแทนมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณสมบัติมากกว่ามีโทษจึงทำให้ผู้ใช้คอมพิวเตอร์สมควรที่จะต้องพัฒนางานของตนให้สามารถนำคอมพิวเตอร์มาใช้ได้อย่างคุ้มค่า แต่คอมพิวเตอร์ก็มีข้อจำกัดที่ควรคำนึงถึงดังที่ วัชรภรณ์ สุริยาภิวัฒน์ (2540 : 4) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดบางประการของคอมพิวเตอร์ไว้ดังนี้

1. การทำงานต้องขึ้นกับมนุษย์ (Dependence of human) คอมพิวเตอร์สามารถปฏิบัติงานเมื่อได้รับคำสั่งจากโปรแกรมที่มนุษย์เป็นผู้เขียนขึ้น เพราะคอมพิวเตอร์ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นเพียงเครื่องช่วยงานมนุษย์

2. การวางระบบงานคอมพิวเตอร์ต้องใช้เวลา (Time-Consuming) งานที่จะใช้คอมพิวเตอร์จำเป็นต้องมีการวางแผนเตรียมการ มีการวิเคราะห์ระบบงาน การเขียนโปรแกรม ตลอดจนการเตรียมพัฒนาบุคลากรที่มีความสามารถใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งกว่าจะได้มาซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพกับงานที่มีอยู่ก็จะต้องใช้เวลาไม่น้อย

3. การรบกวนระบบงานปกติ (Disruptiveness) เมื่อเริ่มคิดหรือวางแผนนำคอมพิวเตอร์มาใช้กับงานที่เคยทำอยู่ด้วยแรงงานมนุษย์ อาจเกิดความเปลี่ยนแปลงในระบบงานที่เคยเป็นอยู่ การที่นักวิเคราะห์ระบบงานเข้ามามีบทบาทในระบบงานเพื่อวางแผนใช้คอมพิวเตอร์ทำให้เกิดความไม่สะดวกในงานกิจวัตรที่เคยทำ เพราะต้องคอยตอบคำถามจากผู้วิเคราะห์ระบบ เป็นการรบกวนงานประจำ นอกจากนี้การใช้คอมพิวเตอร์ยังมีผลกระทบต่อจิตใจของพนักงาน ความไม่พอใจ ความกังวลใจที่จะตกงานอาจเกิดขึ้นในระยะแรกเริ่มที่พนักงานต้องปรับตัวเข้ากับระบบงานใหม่

4. การไม่รู้จักปรับปรุงให้ดีขึ้น (Unadaptiveness) คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ที่ทำตามคำสั่งของคน จึงไม่รู้จักคิดหรือปรับปรุงงานให้ดีขึ้น จุดนี้จึงเป็นข้อจำกัดใหญ่ของคอมพิวเตอร์

สำหรับในด้านการเรียนการสอน คอมพิวเตอร์มีข้อจำกัดหลายประการดังที่ วรินทร์ รัศมีพรหม (2531) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. แม้ว่าคอมพิวเตอร์จะมีราคาลดลงเรื่อยๆ แต่ก็ยังค่อนข้างสูงในการนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะประโยชน์ที่จะได้รับ และยังมีปัญหาในเรื่องการบำรุงรักษาและแก้ไขเมื่อเกิดขัดข้องขึ้นด้วย

2. การออกแบบและการผลิตโปรแกรมการสอนยังล้าหลังโปรแกรมด้านอื่นๆอยู่มาก

3. ยังขาดแคลนวัสดุการเรียนการสอนที่มีคุณค่าในการใช้กับคอมพิวเตอร์และโปรแกรมการสอน (Software) ที่ใช้กับคอมพิวเตอร์ยี่ห้อหนึ่งก็อาจใช้กับคอมพิวเตอร์ยี่ห้อหนึ่งไม่ได้

4. การออกแบบโปรแกรมการสอนใช้เวลามาก และต้องมีทักษะในการออกแบบเป็นอย่างดีด้วย

5. ความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งอาจทำให้โปรแกรมที่ขาดความคิดสร้างสรรค์ ไม่เป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้เรียน

นอกจากนี้ อรพรรณ พรสิมา (2530) ยังได้กล่าวถึงข้อจำกัดของคอมพิวเตอร์ในการสอนไว้ดังนี้

1. แม้ว่าราคาของคอมพิวเตอร์และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์จะลดลงอย่างมากแล้วก็ตาม การใช้คอมพิวเตอร์ในทางการสอนถือว่าเป็นสิ่งที่มีราคาแพงอยู่มาก เราจึงควรพิจารณาอย่างรอบคอบใน

การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการศึกษา การดูแลรักษา ก็อาจเป็นอีกปัญหาหนึ่งโดยเฉพาะในกรณีที่ต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในงานหลายๆด้าน

2. การออกแบบและการผลิตคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนโดยตรงนั้นยังนับว่าล้าหลังอยู่มาก โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับการออกแบบและผลิตคอมพิวเตอร์เพื่อจุดประสงค์อื่นๆ

3. ยังขาดอุปกรณ์การสอนที่มีคุณภาพซึ่งจะนำมาใช้กับคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้เรายังประสบปัญหามาตรฐานของอุปกรณ์ที่ใช้กับคอมพิวเตอร์ด้วย เช่น เราจะพบอยู่เสมอว่าซอฟต์แวร์ที่ผลิตขึ้นมาใช้กับคอมพิวเตอร์ระบบหนึ่งไม่สามารถนำมาใช้กับคอมพิวเตอร์อีกระบบได้ นอกจากนี้การที่ครูสามารถอัดสำเนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษาได้เป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อการพัฒนาด้านคุณภาพของคอมพิวเตอร์ทางการศึกษา

4. การออกแบบอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้กับคอมพิวเตอร์โดยครูนั้นเป็นงานที่ต้องอาศัยทั้งสติปัญญาและเวลาอย่างมากแม้ในหมู่ครูที่มีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ก็ตาม

5. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนนับเป็นปัญหาสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการเรียนจากคอมพิวเตอร์ เพราะคอมพิวเตอร์เป็นทาสผู้ซื่อสัตย์ต่อโปรแกรมของมัน คำตอบของนักเรียนในทางสร้างสรรค์หรือไม่ได้อยู่ในโปรแกรมจะถูกปฏิเสธหรืออาจถูกต่อว่าจากคอมพิวเตอร์ ถ้าผู้เขียนโปรแกรมไม่ได้คาดคิดเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ไว้ก่อน

6. ผู้เรียนบางคนโดยเฉพาะที่เป็นผู้ใหญ่อาจไม่ชอบโปรแกรมที่เรียนตามขั้นตอนดังที่ปรากฏในบทเรียนคอมพิวเตอร์ทั่วไป

จากข้อจำกัดของคอมพิวเตอร์ทำให้การใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนมีปัญหาที่ควรคำนึงถึงหลายประการ แต่ก็มีใช้เรื่องที่จะต้องนำมาวิตกกังวลจนเกินไปจนไม่นำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนเลยในทางตรงกันข้ามน่าที่จะหันมาพัฒนาการใช้ให้มากขึ้นโดยเฉพาะในเรื่องของการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก

1.2 การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน

การนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในวงการศึกษาทำให้คอมพิวเตอร์กลายเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สุดในปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับของนักการศึกษาเนื่องจากทำให้การเรียนการสอนได้รับความสนใจจากนักเรียนและผู้ปกครองจนทำให้กระทรวงศึกษาธิการบรรจุวิชาคอมพิวเตอร์ไว้ในหลักสูตร ด้วยประสิทธิภาพในการทำงานของคอมพิวเตอร์เป็นผลให้คอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทในด้านการศึกษาด้านต่างๆกันดังที่ อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2530) ได้กล่าวถึงการใช้คอมพิวเตอร์ในการศึกษาไว้ว่าการนำคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ในการศึกษานั้น สามารถทำได้หลายด้าน ทั้งนี้เมื่อคำนึงถึงคุณสมบัติต่าง ๆ ของคอมพิวเตอร์แล้ว จะเห็น

ได้ว่าเมื่อนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ระบบงานอย่างมาก เท่าที่ปรากฏได้มีการนำเข้ามาประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงานการศึกษา ได้แก่ การใช้คอมพิวเตอร์ในการทำบัญชีประเภทต่าง ๆ เช่น บัญชีเงินเดือนข้าราชการ บัญชีรายรับรายจ่ายของสถานศึกษา จัดทำระบบข้อมูลอาจารย์ ข้าราชการ คณงานการโรงและข้อมูลนักเรียน จัดทำระบบควบคุมและตรวจสอบทรัพย์สิน จัดทำสถิติและอำนวยความสะดวกต่อผู้ปกครองหรือผู้อื่นทั่วไป จัดทำระบบลงทะเบียนเพื่อความสะดวกในการลงทะเบียนของผู้เรียน จัดตารางสอน ตารางสอบ จัดพิมพ์ข้อสอบ ตรวจสอบข้อสอบตลอดจนพิมพ์ผลสอบประกาศแก่ผู้เรียน เป็นต้น การใช้งานในด้านนี้จะช่วยลดแรงงานและเวลาการทำงานของเจ้าหน้าที่ ครู และผู้บริหารได้มากอีกทั้งจะได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องแม่นยำอีกด้วย

2. การใช้คอมพิวเตอร์ในงานศึกษาและวิจัย ได้แก่ การใช้เป็นเครื่องมือสำหรับให้ครู อาจารย์-นิสิต นักศึกษา ใช้ช่วยในการคำนวณตัวเลข และหาค่าสถิติที่ต้องการ ใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งใช้ในการพิมพ์รายงานด้วย

3. การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการ ได้แก่ งานบริการห้องสมุด การให้บริการค้นหาเอกสารหรือข้อมูลโดยนำข้อมูลเกี่ยวกับวิชาต่างๆ จำนวนมากมาจำแนกและเก็บลงธนาคารข้อมูลไว้ให้ผู้ต้องการได้เรียกค้นหาเรื่องที่ยากู้ได้

4. การใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนนี้อาจแบ่งออกได้เป็นหลายลักษณะดังนี้

4.1 นำคอมพิวเตอร์เข้ามาสอนเพื่อให้รู้จักคอมพิวเตอร์ รู้เรื่องของคอมพิวเตอร์โดยตรง เช่น สอนให้ผู้เรียนเรียนรู้ประวัติและความเป็นมาของคอมพิวเตอร์ รู้ระบบการทำงาน สามารถสื่อสารกับคอมพิวเตอร์อย่างง่าย ๆ ได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็น สามารถเข้าใจภาษาของคอมพิวเตอร์ที่ใช้กันทั่วไปได้ให้เข้าใจว่าคอมพิวเตอร์ทำอะไรได้และเป็นประโยชน์อย่างไร นอกจากนี้ก็อาจเป็นการสอนให้รับรู้ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อสามารถอยู่ในสังคมคอมพิวเตอร์ได้ ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นการสอนเพื่อให้รู้จักคอมพิวเตอร์ (Computer Literacy)

4.2 นำคอมพิวเตอร์มาใช้จัดการเรียนการสอน หรือบริการการเรียนการสอน (Computer Managed Instruction) เป็นการนำคอมพิวเตอร์มาจัดระบบการเรียนการสอน โดยการบันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียน วิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อให้ครูได้ติดตามเป็นรายบุคคลได้ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ครูนำมาประกอบการพิจารณาหาวิทยวิธีสอนที่เหมาะสมสามารถเลือกและจัดลำดับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับลักษณะและความสามารถของนักเรียนแต่ละคน และยังช่วยในการแบ่งกลุ่มการเรียนของนักเรียนได้ด้วย

4.3 นำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน โดยความหมายนี้ก็คือ ใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือหรือเป็นตัวกลางที่จะช่วยนักเรียนเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ลักษณะนี้จะต้องประกอบด้วย

โปรแกรมวิชาต่างๆ ที่ถูกสร้างไว้แต่ละเนื้อหาหรือแต่ละวิชาแล้วนำมาโปรแกรมเหล่านี้ไปสอนโดยผ่านคอมพิวเตอร์ ปัจจุบันเป็นที่รู้จักกันในชื่อ CAI (Computer Assisted Instruction)

ถนอมพร ตันพิพัฒน์ (2539) กล่าวถึงการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์เพื่องานทางการศึกษาไว้ 5 ลักษณะดังนี้

1. คอมพิวเตอร์กับการบริหาร

โรงเรียนส่วนใหญ่เริ่มนำคอมพิวเตอร์เข้ามาเพื่อนำมาใช้ในการบริหารโดยที่คอมพิวเตอร์จะถูกนำมาใช้ในฝ่ายบริการ เพื่อช่วยงานการประเมินผลข้อมูลต่างๆ อาทิเช่น การทำทะเบียนประวัติของครู นักเรียน และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียน การจ่ายเงินเดือนครู และเจ้าหน้าที่ การพิมพ์ใบแจ้งผลการเรียน การจัดทำตารางสอน ตารางสอบ การจัดเก็บรายรับ-รายจ่ายงบประมาณ และข้อมูลทรัพย์สินของโรงเรียน ทั้งนี้ถือเป็นการการช่วยผู้บริหารหลายๆด้านโดยเฉพาะการเตรียมข้อมูล ประมวลผล และนำเสนอ เพื่อช่วยในการตัดสินใจ การแก้ปัญหาต่างๆ นอกจากนี้ก็มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ช่วยงานการพิมพ์ทั่วไป เช่น การออกจดหมาย รายงานการประชุม จดหมายข่าว เป็นต้น

2. คอมพิวเตอร์กับการจัดการสอน

คอมพิวเตอร์กับการจัดการสอน สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ

2.1 คอมพิวเตอร์กับการจัดการสอนทั่วไป คือ การใช้คอมพิวเตอร์ในการเก็บสถิติต่างๆ ตัวอย่างเช่น การเก็บสถิติของนักเรียนที่มาเข้าเรียน ผลการสอบในแต่ละภาค เกณฑ์เฉลี่ย ฯลฯ ครูสามารถใช้สถิติที่ได้จากการประมวลนี้มาใช้ในการวางแผนการสอน ตลอดจนปรับปรุงหลักสูตรได้ด้วย

2.2 คอมพิวเตอร์กับการจัดการสอนทางคอมพิวเตอร์ (Computer Managed Instruction หรือ CMI) คอมพิวเตอร์กับการจัดการสอนทางคอมพิวเตอร์คือการใช้คอมพิวเตอร์ในการสร้างระบบในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและความต้องการของผู้เรียน เช่น จำนวนครั้งที่เข้าใช้ระบบ ระยะเวลาในการใช้ ผลสอบของผู้เรียน (ซึ่งข้อมูลนี้ได้มาจากการทดสอบผู้เรียนก่อนหรือหลังการเรียนโดย CMI จะทำการสุ่มข้อสอบจากฐานข้อมูลออกมา) ฯลฯ นอกจากนี้ก็มีการใช้คอมพิวเตอร์สร้างระบบในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นๆเพื่อช่วยวางแผนการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน และระบบการนำเสนอเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตน ซึ่งการนำเสนอเนื้อหานี้จะอยู่ในรูปแบบของบทเรียนช่วยสอนทางคอมพิวเตอร์ (CAI)

3 คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)

คอมพิวเตอร์ช่วยสอน คือการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ช่วยในการสอน โดยที่คอมพิวเตอร์จะทำการนำเสนอบทเรียนแทนผู้สอน และผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง คอมพิวเตอร์ช่วยสอนในปัจจุบันจะพบว่ามี การนำสื่อประสม หรือมัลติมีเดีย (Multimedia) เข้ามาช่วยในการนำเสนอเนื้อหา

(สื่อประสมคือการผสมผสานสื่อหลายๆชนิด ข้อความ เสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ฯลฯ เข้าด้วยกัน) ซึ่งจะช่วยให้ประสิทธิภาพการนำเสนอเนื้อหาของ CAI ในรูปแบบใหม่ๆเกิดขึ้น กล่าวคือ การสร้างคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือที่เรียกว่า CAI on the Web เพื่อใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยี Hyperlinks ซึ่งเป็นเทคโนโลยีของการเชื่อมโยงของ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเข้าไว้ด้วยกัน การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ถือเป็นการใช้ประโยชน์จากความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลมหาศาลจากแหล่งข้อมูลต่างๆทั่วโลกได้เป็นอย่างดี เมื่อเทียบกับ CAI ที่ใช้กันอยู่ทั่วไปแล้ว CAI ปกติจะสามารถใช้กับคอมพิวเตอร์เครื่องใดก็ได้ที่มีความสามารถพอ (Stand-alone ทั่วไป) และมีเนื้อหาที่แน่นอน หรือฐานข้อมูลที่ตายตัว ในขณะที่ CAI on the Web นั้น ผู้เรียนจะต้องใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายในขณะที่กำลังเรียนอยู่ เพื่อการโหลดเนื้อหามาเรียน และมีการยืดหยุ่นมากในการที่ผู้สร้างจะทำการปรับแต่ง แก้ไข เพิ่มเติมการเชื่อมโยงของข้อมูล (dynamic links) ไปยังฐานข้อมูลอื่นๆ

คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภทด้วยกันคือ

3.1 CAI ประเภทติวเตอร์ คือ บทเรียนทางคอมพิวเตอร์ซึ่งนำเสนอเนื้อหาแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาใหม่ การทบทวนเนื้อหาเดิมก็ตาม ส่วนใหญ่ CAI ประเภทติวเตอร์จะมีระบบทดสอบ หรือแบบฝึกหัดเพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้เรียนอยู่ด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนมีอิสระพอที่จะเลือกตัดสินใจว่าจะทำแบบทดสอบหรือแบบฝึกหัด หรือไม่/อย่างไร หรือจะเลือกเรียนเนื้อหาส่วนไหน เรียงลำดับในรูปแบบใด เพราะการเรียนโดยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) นั้นผู้เรียนจะสามารถควบคุมการเรียนของตนได้ตามความต้องการของตนเอง

3.2 CAI ประเภทแบบฝึกหัด คือ บทเรียนทางคอมพิวเตอร์ที่มุ่งเน้นให้ผู้จัดทำแบบฝึกหัดจนสามารถเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนนั้นๆได้ CAI ประเภทแบบฝึกหัดเป็นประเภทที่ได้รับความนิยมมาก โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาทั้งนี้เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนไม่ทันคนอื่นๆได้มีโอกาสทำความเข้าใจบทเรียนสำคัญๆได้โดยที่ครูผู้สอนไม่ต้องเสียเวลาในชั้นเรียนอธิบายเนื้อหาเดิม ซ้ำแล้วซ้ำอีก

3.3 CAI ประเภทแบบทดสอบ คือการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการสร้างแบบทดสอบ การจัดการการสอบ การตรวจให้คะแนน การคำนวณผลสอบ ข้อดีของการใช้ CAI ประเภทแบบทดสอบ คือ การที่ผู้เรียนได้รับผลย้อนกลับโดยทันที (immediate feedback) ซึ่งเป็นข้อจำกัดของการทดสอบที่ใช้กันอยู่ทั่วไป นอกจากนี้การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการคำนวณผลสอบก็ยังมีความแม่นยำ และรวดเร็วอีกด้วย

3.4 CAI ประเภทเกมส์ คือ บทเรียนทางคอมพิวเตอร์ที่ทำให้ผู้ใช้มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน จนลืมไปว่ากำลังเรียนอยู่ เกมส์คอมพิวเตอร์ทางการศึกษาเป็น CAI ประเภทที่สำคัญประเภทหนึ่งเนื่องจากเป็น CAI ที่กระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียน CAI ประเภทนี้นิยมใช้กับเด็กตั้งแต่ระดับ

ประถมศึกษาไปจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนี้ยังสามารถนำมาใช้กับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นการปูทางให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีกับการเรียนทางคอมพิวเตอร์ได้อีกด้วย

3.5 CAI ประเภทสถานการณ์จำลอง บทเรียนทางคอมพิวเตอร์ที่เสนอบทเรียนในรูปแบบของการจำลองแบบ (simulation) โดยการจำลองสถานการณ์ที่เหมือนจริงขึ้น และบังคับให้ผู้เรียนต้องตัดสินใจแก้ปัญหา ในตัวบทเรียนจะมีคำแนะนำเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้เรียน และแสดงผลลัพธ์ในการตัดสินใจนั้นๆ ข้อดีของการใช้ CAI ประเภทสถานการณ์จำลอง หรือการลดค่าใช้จ่าย และการลดอันตรายอันเกิดขึ้นได้ จากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

4. คอมพิวเตอร์กับอุปกรณ์การเรียนการสอน

คอมพิวเตอร์กับอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นการนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการนำเสนอเนื้อหา (Presentation) การสร้างสื่อการสอน และการสร้างฐานข้อมูลต่างๆ สำหรับการนำเสนอเนื้อหาโดยใช้คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีมัลติมีเดียจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการสอนแบบบรรยายได้เป็นอย่างมาก เนื่องจากการที่ผู้เรียนมีโอกาสที่จะได้สัมผัสกับสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อความ ภาพ หรือเสียง โดยเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ข้อความแต่เพียงอย่างเดียว การนำเสนอในลักษณะนี้จึงมีข้อได้เปรียบมาก นอกจากนี้การนำเสนอเนื้อหาโดยใช้คอมพิวเตอร์ยังช่วยเพิ่มบรรยากาศการเรียนรู้ให้ดีขึ้นด้วย การสร้างสื่อการสอนและช่วยงานการพิมพ์โดยใช้คอมพิวเตอร์จะช่วยทุ่นแรงผู้สอนได้มากทั้งนี้ก็เพราะการแก้ไขเปลี่ยนแปลงต่างๆบนคอมพิวเตอร์ ทำได้โดยง่าย ทำให้ผู้สอนสามารถปรับเนื้อหาและข้อมูลต่างๆ ให้ทันสมัยได้สะดวก รวดเร็ว นอกจากนี้ความก้าวหน้าของซอฟต์แวร์ในปัจจุบัน ซึ่งได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วทำให้การสร้างสื่อการสอนและงานพิมพ์ที่ต้องใช้ภาษาต่างประเทศ (ฝรั่งเศส เยอรมัน เกาหลี จีน ฯลฯ) หรือสัญลักษณ์แทนเสียงในภาษา (Phonetics) เป็นไปด้วยความง่ายดาย

การใช้คอมพิวเตอร์ในการสร้างฐานข้อมูลต่างๆ ก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา การสร้างฐานข้อมูลบนคอมพิวเตอร์นี้ก็เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ต่างๆ เช่น การทำบรรณานุกรม การทำพจนานุกรม ฯลฯ

5. คอมพิวเตอร์กับการติดต่อสื่อสารและการค้นหาข้อมูล

การเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกันเป็นเครือข่าย โดยเฉพาะการเชื่อมต่อเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) จะช่วยให้ผู้ใช้ (ทั้งครูและนักเรียน) สามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารและสอบถามความคิดเห็น ศึกษา ทำวิจัยร่วมกับผู้อื่นๆ ทั้งที่อยู่ในสถาบันเดียวกันและสถาบันต่างๆทั่วโลก รวมทั้งการสั่ง/ส่ง การบ้านผ่านทางเครือข่ายได้ โดยทั้งหมดนี้ทำได้โดยการใช้บริการทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือที่เรียกเป็นภาษาอังกฤษสั้นๆว่า อีเมลล์ (E-mail ย่อมาจาก electronic mail)

แนวคิดในการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอน หรือเพื่อการศึกษา นั้นจะเห็นได้ว่า คอมพิวเตอร์สามารถนำมาใช้ได้ทั้งงานบริหาร การศึกษา การบริการ และงานช่วยในการเรียนการสอน ซึ่งมีรูปแบบการใช้งานที่ต่างกันอย่างที่สำคัญคือ คอมพิวเตอร์ให้ความสะดวก รวดเร็ว และน่าเชื่อถือในเรื่องข้อมูล จึงอาจเป็นไปได้ว่าในอนาคตทุกครอบครัวคงจะขาดคอมพิวเตอร์ไม่ได้

กล่าวโดยสรุปการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนสามารถนำมาประยุกต์ใช้เข้ากับงานการจัดการเรียนการสอน งานบริหาร งานบริการ งานวิจัย ตลอดจนเป็นสื่อในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีทำให้ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานของตนจึงจะทำให้คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ

1.3 การใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีความหลากหลายในด้านเนื้อหาประกอบด้วยสาขาวิชาต่างๆ เป็นจำนวนมาก ข้อมูลจะต้องทันสมัยเสมอ และมีข้อมูลเกิดขึ้นในโลกอย่างรวดเร็วจนล้าสมัยตามไม่ทัน การใช้คอมพิวเตอร์ในวิชาสังคมศึกษามีได้มุ่งใช้เพื่อสอนอย่างเดียว แต่การสืบค้นข้อมูลที่ต้องการรวดเร็วมีความน่าเชื่อถือก็ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการศึกษาวิชาสังคม เพื่อให้ผู้เรียนจะได้รับข้อมูลที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก Internet จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับครูและนักเรียนในการค้นคว้า ข้อมูลที่ใหม่ ทันสมัย ดังนั้น คอมพิวเตอร์จึงเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญยิ่งในวิชาสังคมศึกษา ดังที่ ภนิตา มาประเสริฐ และ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537) ได้กล่าวถึงการนำคอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาไว้ 3 ประการด้วยกันคือ

1 ลักษณะเด่นของคอมพิวเตอร์ในฐานะที่เป็นสื่อการสอน

เมื่อเปรียบเทียบคอมพิวเตอร์กับสื่อการสอนอื่น ๆ จะพบว่าคอมพิวเตอร์มีลักษณะเด่นกว่าสื่ออื่น ๆ หลายด้าน เช่น

1.1. คอมพิวเตอร์เป็นสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน แม้ว่าการนำเสนอข้อมูลของคอมพิวเตอร์จะใช้หลักการของสื่อกราฟิก สื่อสัญลักษณ์ สื่อไฮเปอร์เท็กซ์ ในลักษณะของแผ่นที่ แผ่นภูมิ เป็นต้น แต่คอมพิวเตอร์กำหนดให้ผู้เรียนต้องทำงานบางอย่างในการผ่านกระบวนการแต่ละขั้นตอน คอมพิวเตอร์จึงมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนลักษณะที่สามารถให้ปฏิสัมพันธ์ได้นี้เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อการเรียนอย่างมีความกระตือรือร้น

1.2. คอมพิวเตอร์สามารถจัดโปรแกรมการสอนที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน โดยคอมพิวเตอร์จะทำการวิเคราะห์ผู้เรียนทั้งด้านความรู้และทักษะ แล้วจัดโปรแกรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง

1.3. คอมพิวเตอร์บรรจุข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนสังคมศึกษาจำนวนมาก และสามารถนำมาเสนอตามความต้องการของผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว ข้อมูลในคอมพิวเตอร์เหล่านี้เป็นข้อมูลที่บุคคลอื่นเคยต้องไปหาจากห้องสมุด หน่วยงาน และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ การใช้คอมพิวเตอร์แทนการตระเวนหาข้อมูล จึงเป็นการประหยัดเวลาสำหรับผู้เรียน

2. การใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน

การใช้คอมพิวเตอร์ในการสอน อาจจำแนกเป็น 4 แนวทางใหญ่ ๆ คือ

2.1. Computer - Managed Instruction (CMI) เป็นการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยจัดการเรียนการสอน เช่น ใช้วิเคราะห์ระดับความรู้และทักษะของผู้เรียน ในชั้นเรียนที่ผู้เรียนมีความแตกต่างกันมาก เช่น ชั้นเรียนของการศึกษานอกโรงเรียน คอมพิวเตอร์จะช่วยวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน และเป็น การประหยัดเวลาของผู้สอน นอกจากนี้ยังอาจใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ในการทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน โดยให้ ผู้เรียนทำแบบทดสอบจากคอมพิวเตอร์ เครื่องจะสามารถแสดงผลการทดสอบทางหน้าจอได้ทันที

2.2. Computer - Assisted Instruction (CAI) เป็นการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ในการสะสม ข้อมูลที่เป็นเนื้อหาสาระทางด้านสังคมศึกษา และนำเสนอผู้เรียนในรูปแบบของบทเรียน ปัจจุบันในสหรัฐ อเมริกามีการผลิตโปรแกรมด้านสังคมศึกษาออกจำหน่ายจำนวนมาก บทเรียนเหล่านี้จะถูก ออกแบบให้มีการนำเสนอให้ง่ายและสะดวกต่อการศึกษา โดยอาจเสนอเป็นบทเรียนหรือเสนอเป็นสถานการณ์จำลอง

2.3. Computer - Based Instruction เป็นการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ในการติว และการศึกษาด้วยตนเองโดยมีการจัดทำแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ผู้เรียนสามารถศึกษาเนื้อหาสาระอย่างช้า ๆ หรือ ย้อนไปมาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามความต้องการและตามความสามารถของตน

2.4. Computer as a support resource เป็นการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อเป็นแหล่งข้อมูล ที่ผู้เรียนสามารถเรียกข้อมูลมาใช้งานได้โดยเพียงแต่ใช้โทรศัพท์ติดต่อเท่านั้น

3. วิธีสอนโดยใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์

ในการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา ผู้สอนสามารถใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อดำเนินการเรียนการสอนได้ 4 วิธี คือ

3.1. การใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อการสำรวจ เช่น ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนหาความหมายของ คำศัพท์เฉพาะทางสังคมศึกษา ทาที่ตั้งของประเทศที่ปรากฏในบทเรียน จากการใช้ข้อมูลในคอมพิวเตอร์

3.2. การใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อการอธิบาย เช่น ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาสาระ ของเรื่องที่กำหนดจากข้อมูลในคอมพิวเตอร์จนผู้เรียนเกิดความเข้าใจ

3.3. การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการตรวจสอบ เช่น ผู้สอนกำหนดปัญหาแล้วให้ผู้เรียนหาคำตอบจากข้อมูลในคอมพิวเตอร์หรือให้นักเรียนค้นหาข้อมูลที่สนับสนุน หรือคัดค้านประเด็นในการอภิปราย

3.4. การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการแก้ปัญหา เช่น ผู้สอนมอบหมายงานให้ผู้เรียนแสวงหาทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหาที่กำหนด ผู้เรียนจะต้องศึกษาผลกระทบจากทางเลือกที่ตนกำหนดขึ้นแต่ละทาง แล้วจึงตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหา นักการศึกษาบางคนจึงเรียกวิธีการนี้ว่า การแก้ปัญหา (problem solving) แต่ในความเป็นจริงคอมพิวเตอร์จะทำงานในลักษณะที่เป็นการวิเคราะห์ปัญหา (problem analysis) มากกว่า

กล่าวได้ว่าด้วยประสิทธิภาพทางคอมพิวเตอร์ทำให้สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้วิชาสังคมศึกษาทั้งในฐานะที่เป็นสื่อ ทั้งจัดการเรียนการสอน ทั้งเป็นแหล่งข้อมูลตลอดจนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการสำรวจ การอธิบาย การตรวจสอบ และเพื่อแก้ปัญหา ล้วนเป็นวิธีสอนที่สามารถนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาได้เป็นอย่างดี

1.4 สมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครู

ในการเรียนรู้ที่จะเป็นผู้ใช้คอมพิวเตอร์ จำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องมีสมรรถนะหรือสมรรถภาพดังที่ วารินทร์ รัศมีพรหม (2531) ได้กล่าวว่า “ ผู้เรียนเรื่องคอมพิวเตอร์คงต้องรู้เรื่องภาษาของคอมพิวเตอร์ อาจต้องรวมทั้งความรู้ ทักษะคติ และทักษะด้วย” ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรภากรณ์ สุริยาภิวัฒน์ (2540 : 6) ที่กล่าวว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจะต้องเตรียมบุคคลกรดังกล่าวให้พร้อม และจัดอบรมเพื่อให้มีความเข้าใจ และมีทักษะที่ดีต่อคอมพิวเตอร์ จะได้ทำให้การใช้คอมพิวเตอร์เกิดความราบรื่นและเกิดประสิทธิผลตามที่ต้องการ

สำหรับสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครูนั้นไม่มีผู้ใดกล่าวไว้โดยตรงแต่นักการศึกษาและนักคอมพิวเตอร์ตลอดจนครูผู้มีความเชี่ยวชาญทางการสอนสังคมศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะส่วนตัวของนักคอมพิวเตอร์ ซึ่งอาจจะเป็นสมรรถภาพทางคอมพิวเตอร์ของครูได้ส่วนหนึ่งดังที่ ครรชิต มาลัยวงศ์ (2538) ได้กล่าวถึง สมรรถนะส่วนตัวของนักคอมพิวเตอร์ว่า จะต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ถ้าหากไม่ค่อยสนใจติดตามความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอแล้ว ภายในเพียงไม่กี่วันความรู้ของเราก็จะล้าสมัยไปทันที ดังนั้น นักคอมพิวเตอร์จำเป็นต้องฝึกฝนตนเองใน 3 เรื่องต่อไปนี้คือ

1. สร้างสมรรถนะส่วนตัวในเรื่องต่อไปนี้

1.1 อ่านหนังสือได้รวดเร็วทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย การอ่านหนังสือได้เร็วนั้นเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานในยุคนี้เพราะเราจะถูกยิงด้วยข้อมูลข่าวสารมากเหลือเกิน ถ้าอ่านช้าก็ไม่สามารถรับข้อมูลข่าวสารนั้นได้หมด

1.2 ความสามารถในการเลือกสรรสารสนเทศ เราจะต้องมีความสามารถในการเลือกสรร กลั่นกรองสารสนเทศ ต้องสามารถตัดสินใจได้ว่าเรื่องใดถูกเรื่องใดผิด และควรเชื่อเรื่องเหล่านั้นมากแค่ไหน ความสามารถนี้เป็นสิ่งที่จะต้องสะสมจากการอ่าน การสังเกตในระยะยาว

1.3 ความสามารถในการสะสมข้อมูลสารสนเทศ

1.4 ความสามารถในการเขียนโปรแกรม

1.5 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์และการประยุกต์คอมพิวเตอร์

1.6 ความสามารถในการพูดและการนำเสนอ นักคอมพิวเตอร์จำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการพูด และการนำเสนอที่เหมาะสม มีลำดับขั้นตอนที่ดีและมีน้ำหนักโน้มน้าวคนฟังได้

2. ฝึกการทำงานเป็นทีม งานคอมพิวเตอร์เป็นงานที่ใหญ่มากเกินกว่าที่คนเดียวจะทำได้ จึงต้องฝึกฝนนักคอมพิวเตอร์ให้ทำงานเป็นทีม

3. สร้างหน่วยงานที่เรียนรู้ หน่วยงานและบริษัททั้งหลายมักจะประสบปัญหา ที่เกิดจากการไม่ได้เรียนรู้หรือได้ประสบการณ์การทำงานของพนักงานของตน เมื่อบุคคลลาออกไปเกิดปัญหาการดำเนินงาน ต่อไม่ได้จึงจำเป็นที่จะต้องให้หน่วยงานได้เรียนรู้และคิดเครื่องมือที่จะทำให้บริษัทหรือหน่วยงานเก็บความรู้ และประสบการณ์การทำงานของบุคลากรของตนเอาไว้ให้ได้ ในกรณีของนักคอมพิวเตอร์นั้นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดก็คือ ระบบเอกสารที่ดี เราจำเป็นจะต้องกำหนดให้หัวหน้าโครงการทุกคนจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ และจัดสรุปรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการเอาไว้ทันทีที่เสร็จสิ้นโครงการ เพราะรายละเอียดเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อไปในอนาคตมากที่สุด

สุรียพร ไทใหญ่สง่า (2540 : 123) ได้กล่าวว่าครูจะมีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์นั้นจะต้องประกอบด้วย

1. ครูที่มีประสิทธิภาพจะต้องติดต่อกับครูอื่น ๆ ที่ใช้คอมพิวเตอร์เช่นกัน
2. การสนับสนุนของโรงเรียนในการฝึกอบรมครู
3. มีเป้าหมายการศึกษาที่ชัดเจนในด้านการใช้คอมพิวเตอร์
4. ความมีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ของครู
5. ความเชี่ยวชาญในเทคโนโลยี

พรพรรณ ไวทยางกูร (2535 : 117) ได้กล่าวว่านอกจากการสนับสนุนของผู้บริหารในการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ไปใช้ในการเรียนการสอนแล้ว ความพร้อมของครูที่จะเข้ามารับการฝึกอบรม ความตั้งใจจริง ความกระตือรือร้น ความรักความก้าวหน้า ความต้องการแสวงหาความรู้ใหม่ จะสามารถทำให้ครูมีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการนำคอมพิวเตอร์ไปใช้สอนวิชาอื่น ๆ ด้วย เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษา และศิลปะ ฯลฯ

สุคนธ์ ลินธพานนท์ (สัมภาษณ์ , 2541) กล่าวถึงสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครูสังกัด
ศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ เพื่อใช้ในการสื่อสารและแสวงหาความรู้
2. มีความรู้ด้านภาษาคอมพิวเตอร์
3. มีความรู้ด้านการสื่อสารโดยคอมพิวเตอร์
4. มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
5. มีความรู้ใหม่ๆเกี่ยวกับการพัฒนาการใช้สื่อด้านคอมพิวเตอร์
6. มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์
7. มีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
8. มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการเรียนการสอน
9. มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
10. มีความสามารถในการใช้สื่อคอมพิวเตอร์เป็นแหล่งข้อมูล
11. มีทักษะในการออกแบบสื่อการสอนประเภทสื่อกราฟิก
12. มีความสนใจในการใช้คอมพิวเตอร์
13. เห็นประโยชน์ของการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน
14. มีใจรักในการใช้คอมพิวเตอร์ และมีศรัทธาเห็นคุณค่าที่สามารถนำคอมพิวเตอร์มาใช้ใน
ชีวิตประจำวัน

เมตตา ศรีวภา (สัมภาษณ์ , 2541) กล่าวถึงสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครูสังกัดศึกษา
ไว้ดังนี้

1. มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ เพื่อใช้ในการสื่อสารและแสวงหาความรู้
2. มีความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์
3. มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์
4. มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
6. มีความสนใจในการใช้คอมพิวเตอร์
7. เห็นประโยชน์ของการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน

มัทธนา คุปตะพันธ์ (สัมภาษณ์ , 2541) กล่าวถึงสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครูสังกัด
ศึกษาไว้ว่า

1. มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ เพื่อใช้ในการสื่อสารและแสวงหาความรู้
2. มีความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์
3. มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์
4. มีความสามารถในการเขียนโปรแกรม

5. มีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
6. มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการเรียนการสอน
7. มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
8. มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นแหล่งข้อมูล
9. มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล
10. เห็นประโยชน์ของการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน

เฉลิมศรี วิวัฒน์วานิชกุล (สัมภาษณ์, 2541) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครูสังคัมศึกษา ไว้ดังนี้

1. มีความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์
2. มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์
3. มีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
4. มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการเรียนการสอน
5. มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
6. มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นแหล่งข้อมูล
7. มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ไตรรัตน์ สุทธิเกียรติ (สัมภาษณ์, 2541) กล่าวถึงสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครูสังคัมศึกษาไว้ว่า

1. มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ เพื่อใช้ในการสื่อสารและแสวงหาความรู้
2. ความรู้ด้านภาษาคอมพิวเตอร์
3. ความรู้ด้านการสื่อสารโดยคอมพิวเตอร์
4. ความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์
5. ความรู้เกี่ยวกับการเลือกซื้อ การใช้ การปรับแก้และการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์
6. ความสามารถในการใช้อุปกรณ์
7. ความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
8. ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
9. ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ในการติว
10. ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นแหล่งข้อมูล
11. ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล/ ข้อสอบ
12. มีทักษะการป้อนข้อมูล
13. มีทักษะการออกแบบการเรียนการสอนที่ใช้คอมพิวเตอร์
14. มีทักษะการประยุกต์ใช้

15. ความสามารถแลกเปลี่ยนถ่ายถอดความรู้ด้านต่างๆ เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
16. ความสามารถด้านการจัดการ การให้บริการ การใช้คอมพิวเตอร์
17. ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อที่จะนำมาใช้กับคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน
18. ความสามารถในการวางแผนการใช้คอมพิวเตอร์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
19. มีความมั่นใจในการใช้คอมพิวเตอร์
20. มีความสนใจในการใช้คอมพิวเตอร์
21. เห็นประโยชน์ เห็นคุณค่า เห็นความสำคัญของการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน
22. ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ด้านคอมพิวเตอร์

ในยุคนปัจจุบัน คอมพิวเตอร์กลายเป็นสื่อที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ ทั้งเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ และใช้เป็นเครื่องช่วยสอนดังนั้น คนที่จะสามารถใช้สื่อคอมพิวเตอร์นี้ได้จำเป็นต้องพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการใช้คอมพิวเตอร์ ตลอดจนความพร้อม ความตั้งใจ ความกระตือรือร้น รักความก้าวหน้า ชอบแสวงหาความรู้ใหม่ จึงจะทำให้การนำคอมพิวเตอร์ไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครูหรือผู้ใช้คอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยได้แบ่ง สมรรถภาพทางคอมพิวเตอร์ของครูออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านทักษะการปฏิบัติ และด้านเจตคติ ซึ่งในแต่ละด้านผู้วิจัยได้รวบรวมและเสนอตามแนวคิดของนักวิชาการศึกษาและนักคอมพิวเตอร์ไว้ดังนี้

1. ด้านความรู้ ในการใช้คอมพิวเตอร์จำเป็นที่ผู้ที่จะต้องใช้จะต้องมีความรู้ด้านต่างๆซึ่งพอสรุปได้ดังนี้
  - 1.1 มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษและภาษาไทยเป็นอย่างดี เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารและแสวงหาความรู้
  - 1.2 มีความรู้ด้านภาษาคอมพิวเตอร์
  - 1.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และการประยุกต์ใช้ในงานด้านต่างๆ
  - 1.4 มีความรู้ความเข้าใจวิธีการใช้โปรแกรมที่จะนำมาช่วยอำนวยความสะดวกในงานต่างๆ (utilities) ได้แก่ โปรแกรมที่ใช้ในการพิมพ์กราฟิก พิมพ์ข้อสอบ ประมวลผลสอบ รายงานผลการเรียนผลิตสื่อการสอน เช่น แผ่นโปร่งใส ฯลฯ
  - 1.5 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับซอฟต์แวร์ประเภทต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน
  - 1.6 มีความรู้เกี่ยวกับการบำรุงรักษา การเลือกซื้อฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ การปรับแก้และการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์
2. ด้านทักษะการปฏิบัติ ในการใช้คอมพิวเตอร์ผู้ที่จะต้องใช้ต้องมีทักษะในการใช้หรือลงมือปฏิบัติกับเครื่องคอมพิวเตอร์จึงจะเกิดการเรียนรู้ซึ่งผู้ที่จะต้องมีกฝนตนเองในเรื่องต่อไปนี้

2.1 อ่านหนังสือได้เร็วทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย การอ่านหนังสือได้เร็วนั้นเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานในยุคนี้เพราะข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นจำนวนมากและมาอย่างรวดเร็ว ถ้าอ่านช้าก็ไม่สามารถรับข้อมูลข่าวสารนั้นได้หมด

2.2 ความสามารถในการเลือกสรรสารสนเทศ ต้องสามารถตัดสินใจได้ว่าเรื่องใดถูกเรื่องใดผิด และควรเชื่อเรื่องเหล่านั้นมากแค่ไหน .ความสามารถนี้เป็นสิ่งที่จะต้องสะสมจากการอ่าน การสังเกตในระยะยาว

2.3 ความสามารถในการสะสมข้อมูลสารสนเทศและการเลือกใช้สื่อทางคอมพิวเตอร์

2.4 ความสามารถในการเขียนโปรแกรม

2.5 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์และการประยุกต์ใช้งานคอมพิวเตอร์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.6 ความสามารถในการพูดและการนำเสนอ นักคอมพิวเตอร์จำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการพูดและการนำเสนอที่เหมาะสม มีลำดับขั้นตอนที่ดีและมีน้ำหนักโน้มน้าวคนฟังได้

2.7 มีความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปอย่างเช่น โปรแกรมประมวลคำ (word processor) โปรแกรมจัดการฐานข้อมูล (database) และโปรแกรมตารางทำงาน (spreadsheet) และสามารถประยุกต์โปรแกรมเหล่านี้เข้ากับเนื้อหาวิชาที่สอนได้

2.8 มีความสามารถและทักษะในการนำคอมพิวเตอร์ไปใช้สอนในเนื้อหาวิชาที่รับผิดชอบได้ สามารถใช้ฮาร์ดแวร์คอมพิวเตอร์ได้อย่างถูกต้อง

2.9 มีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้กับคอมพิวเตอร์

2.10 มีความสามารถในการเลือกใช้ซอฟต์แวร์ได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า รู้จักเกณฑ์ที่จะใช้ประเมินซอฟต์แวร์และสามารถเลือกใช้ซอฟต์แวร์ได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน

3. ด้านเจตคติ การที่ผู้ใช้จะประสบความสำเร็จในการใช้คอมพิวเตอร์หรือไม่นั้นสิ่งหนึ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือความรู้สึกที่ดีต่อการใช้คอมพิวเตอร์ซึ่งแสดงออกถึงการเห็นคุณค่า เห็นประโยชน์ สนใจ ใส่ใจ มุ่งมั่นที่จะเรียนรู้คอมพิวเตอร์ซึ่งเรียกว่ามีเจตคติที่ดีต่อคอมพิวเตอร์ การที่ครูจะมีเจตคติที่ดีต่อคอมพิวเตอร์นั้นจะต้องแสดงออกในเรื่องต่อไปนี้

3.1 มีความมั่นใจในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

3.2 สนใจที่จะเรียนรู้คอมพิวเตอร์

3.3 มีความพึงพอใจที่ได้ทำงานกับเครื่องคอมพิวเตอร์

3.4 สนใจติดตามความก้าวหน้าของคอมพิวเตอร์อยู่เสมอ

3.5 มุ่งมั่นในการใช้คอมพิวเตอร์ประกอบการเรียนการสอน

3.6 มีวินัยในตนเองและเคารพกฎเกณฑ์ในการใช้คอมพิวเตอร์

3.7 มีความพยายามต่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

3.8 มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนคอมพิวเตอร์ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.9 มีความต้องการสร้างสื่อการเรียนการสอนใหม่ๆโดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ

3.10 มีความรับผิดชอบต่อข้อมูลที่นำมาใช้

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนซึ่งจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครู ซึ่งตัวครูจะต้องมีทั้งความรู้ มีทักษะการฝึกปฏิบัติหรือการฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ชำนาญการใช้คอมพิวเตอร์ และความรูสึกที่ดีหรือเจตคติที่ดีต่อคอมพิวเตอร์จึงจะสามารถเป็นผู้ใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและจะกลายเป็นครูที่มีคุณภาพในขณะเดียว

1.6 วิธีการพัฒนาสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์

สมรรถภาพทางคอมพิวเตอร์ของครู เป็นสิ่งที่ครูทุกคนในยุคปัจจุบันจะต้องสร้างเสริมให้มีขึ้นในตัวของตัวเองเพื่อที่จะสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มิฉะนั้นแล้วการใช้คอมพิวเตอร์ก็จะไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร ดังที่ อรรถรีย์ ณ ตะกั่วทุ่งและคณะ (2541:96) ได้ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนา คุณลักษณะและพฤติกรรมการสอนของครูคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครูสังคัมศึกษาด้วย ดังนี้

1. วิธีการสำหรับโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1 ให้จัดการฝึกอบรมครูคอมพิวเตอร์

1.2 ให้โอกาสศึกษาต่อ

1.3 ให้ความรู้และการศึกษาต่อเพิ่มเติมอย่างไม่เป็นทางการ

1.4 จัดการศึกษาดูงาน

2. วิธีการสำหรับครูคอมพิวเตอร์

2.1 ปรับปรุงการสอนของตนเองโดยเตรียมการสอน วางแผนการสอน จัดทำแผนการสอนล่วงหน้าทุกครั้ง ศึกษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ใหม่ๆ สอนโดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ จัดทำใบงาน เน้นการสอนแบบปฏิบัติให้ครบทั้ง 3 ชั้น(ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นสอนและชั้นสรุป) ผลิตสื่อการสอน ประเมินการสอนของตนเองและวิเคราะห์ข้อสอบ

2.2 ศึกษาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง เช่น อ่านตำรา วารสารคอมพิวเตอร์ ชมนิทรรศการ

2.3 แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับผู้อื่น และเป็นสมาชิกสมาคมคอมพิวเตอร์

การศึกษา

2.4 เขียนบทความเผยแพร่ และเป็นวิทยากรฝึกอบรม

2.5 สร้างสรรค์และเผยแพร่ผลงานด้านคอมพิวเตอร์

- 2.6 มีจรรยาบรรณครู
- 2.7 ช่วยเหลือบุคคลอื่น
- 2.8 จัดสรรเวลาให้ตนเอง
- 2.9 ทำงานอย่างเป็นระบบ
- 2.10 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ

3. วิธีการสำหรับกลุ่มครูและกลุ่มโรงเรียน

- 3.1 แลกเปลี่ยนสื่อการสอน
- 3.2 ร่วมประชุมวางโครงการเตรียมแผนการสอน เตรียมการสอนและประเมินการสอน
- 3.3 สอนแบบเป็นทีม
- 3.4 ร่วมมือกันจัดการแข่งขันระดับนักเรียนและยกย่องนักเรียนผู้มีความสามารถด้าน

อย่างสม่ำเสมอ

คอมพิวเตอร์

การเสริมสมรรถภาพทางคอมพิวเตอร์ให้แก่ครูจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะต้องฝึกฝนให้ครูมีความรู้ มีทักษะ และมีเจตคติที่ดีต่อการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อที่จะสามารถทำให้ครูใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่ง พรพรรณ ไวทยางกูร (2535 : 110-112) ได้เสนอว่า การที่จะฝึกอบรมครู ผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์สามารถกระทำได้โดยการจัดโครงการ ฝึกอบรมเข้ม ในรูปของการประชุมปฏิบัติการและการประชุมสัมมนา ติดตามผลหลังการฝึกอบรมเพื่อช่วยแนะนำแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเมื่อนำคอมพิวเตอร์ไปใช้ในการเรียนการสอนจริง ๆ ในการประชุมปฏิบัติการจะมุ่งเน้นฝึกอบรม 3 ด้าน คือ พื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ การใช้คอมพิวเตอร์และการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ในเนื้อหาวิชาที่สอน โดยแบ่งเป็นลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เพื่อให้คุ้นเคยกับคอมพิวเตอร์ ทราบว่าคอมพิวเตอร์ทำงานได้อย่างไร สามารถนำไปใช้ในงานใดได้บ้าง มีผลกระทบต่อสังคมและกระบวนการศึกษาอย่างไร รู้จักคำศัพท์และองค์ประกอบที่สำคัญของฮาร์ดแวร์ คอมพิวเตอร์ศึกษาอย่างไร รู้จักซอฟต์แวร์ประเภทต่าง ๆ และเกณฑ์ในการเลือกใช้ซอฟต์แวร์

ขั้นที่ 2 ฝึกการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อวางรากฐานการนำคอมพิวเตอร์ไปใช้ในการเรียนการสอนโดยจะต้องเรียนรู้การใช้งานคอมพิวเตอร์ สามารถสั่งให้โปรแกรมทำงานได้ สามารถแก้ปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้เครื่องได้ สามารถประเมินสื่อการเรียนที่ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ รู้แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับซอฟต์แวร์ที่จะนำไปใช้ในเนื้อหาวิชาที่สอน สามารถประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ประเภทต่าง ๆ ทั้งที่ใช้ในการผลิตสื่อการสอนหรือในเนื้อหาวิชาที่สอนในขั้นนี้จะเน้นหนักการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ ได้แก่ โปรแกรมประมวลคำ เวิร์ดจูปา หรือ เวิร์ดราซวิท โปรแกรมตารางงานโลตัส โปรแกรมจัดการฐาน ข้อมูล ดิเบสทริพลัส โปรแกรมฮาร์วาร์ดกราฟิก รวมทั้งโปรแกรมช่วยสอนอื่น ๆ (CAI)

ขั้นที่ 3 การประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์เข้ากับเนื้อหาที่สอน เพื่อให้สามารถผนวกประสบการณ์จากขั้นที่ 1 และ ขั้นที่ 2 เข้ากับความรู้ในเนื้อหาวิชาและกลวิธีการสอน ฝึกปฏิบัติการนำคอมพิวเตอร์ไปใช้สอนในเนื้อหาวิชาของตน ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องใช้คอมพิวเตอร์ โดยจะต้องสาธิตการใช้ซอฟต์แวร์ประกอบการสอนในแต่ละขั้นตอน ตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอนได้ เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การนำเสนอเนื้อหา การสรุปและนำเนื้อหาที่สอนไปใช้รวมทั้งการประเมินผลผู้เรียนด้วย

องค์ประกอบที่ทำให้การอบรมได้ผลดี ประกอบด้วย

1. การจูงใจผู้เข้ารับการอบรม ทำได้โดยการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความสนใจและพื้นความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สิ่งที่จูงใจได้มากคือ ซอฟต์แวร์ โดยซอฟต์แวร์ที่จัดเตรียมไว้ควรหลากหลาย สามารถนำไปใช้ได้โดยตรงกับวิชาที่ผู้เข้ารับการอบรมสอนอยู่
2. การสร้างความมั่นใจ ในการฝึกอบรมระยะต้นๆ จะต้องให้ความช่วยเหลือผู้เข้ารับการอบรมอย่างใกล้ชิด เพื่อลดความผิดพลาดในขณะปฏิบัติการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งมักมีสาเหตุมาจากความกลัวและความวิตกกังวล การสร้างความมั่นใจและทำให้มีเจตคติที่ดีต่อคอมพิวเตอร์ได้
3. การมีส่วนร่วม ควรกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมคอมพิวเตอร์ให้มากที่สุด ผู้เข้ารับการอบรมทุกคนจะต้องมีส่วนช่วยในการเสนอแนะกิจกรรมคอมพิวเตอร์ และมีเวลามากพอในการทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับเครื่องคอมพิวเตอร์ และซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ที่มีอยู่
4. การอำนวยความสะดวก ควรจัดช่วงระยะเวลาการฝึกอบรมให้เหมาะสมอยู่ในช่วงที่ครูสามารถจะปลีกเวลามารับการอบรมได้ จัดเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกปฏิบัติอย่างทั่วถึง มีผู้ประสานงานช่วยเหลือในขณะฝึกปฏิบัติการอย่างเพียงพอกับจำนวนผู้เข้ารับการอบรมจัดเตรียมเอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสนับสนุนการใช้คอมพิวเตอร์ได้แก่รูปแบบการประยุกต์กับเนื้อหาวิชา รวมทั้งตัวอย่างแผนการสอนที่ต้องใช้ซอฟต์แวร์ในเนื้อหาวิชานั้น ๆ

นอกจากวิธีการฝึกอบรมจะสามารถช่วยให้ครูมีสมรรถภาพทางคอมพิวเตอร์แล้วยังมีองค์ประกอบอื่นๆที่จะสนับสนุนให้การใช้คอมพิวเตอร์ของครูมีประสิทธิภาพดังที่ สุรีย์พร ไทญ์สง่า (2540 : 124) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. ความร่วมมือจากผู้ปกครอง

1.1 ช่วยก่อตั้งคณะกรรมการเทคโนโลยีของสมาคมครู-ผู้ปกครอง สมาชิกบางคนอาจจะยินดีที่จะสละเวลาหรือการสนับสนุนงานต่างๆบางคนอาจสามารถช่วยในด้านการฝึกอบรมครูหรือการบำรุงรักษาอุปกรณ์ได้ ด้วยความที่งานกว่า 50% ในยุคปัจจุบันนี้ต้องเกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ ผู้ปกครองจำนวนมากจึงรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ดี

1.2 เสนอความช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดตั้งเทคโนโลยีเฮาส์หรือเทคโนโลยีแฟร์เด็กๆ อาจนำผลงานมาแสดง หรือครูอาจช่วยผู้ปกครองให้เข้าใจว่าจะช่วยลูกๆของตนได้อย่างไรบ้าง หรือจัด

ประชุมสมาคมครู-ผู้ปกครองในห้องแล็บคอมพิวเตอร์ หรือศูนย์ผลิตสื่อ และให้โอกาสให้ผู้ปกครองได้ทดลองใช้ซอฟต์แวร์ใหม่ๆที่โรงเรียนได้มาดูก่อน

1.3 ช่วยสร้างความร่วมมือระหว่างบริษัทในท้องถิ่นกับหน่วยงานรัฐบาล ห้องสมุด ประชาชนมีคอมพิวเตอร์ที่แอกเซสเข้าอินเทอร์เน็ตได้อยู่หรือไม่ ครูและนักเรียนเข้าไปใช้งานได้อย่างไร บริษัทในท้องถิ่นมีห้องฝึกอบรมที่โรงเรียนอาจขอเข้าไปใช้งาน ก่อนที่จะเริ่มให้ครูใช้ทักษะใหม่ๆ เหล่านี้หรือไม่

1.4 ช่วยรวบรวมรายการความต้องการเทคโนโลยีจากครู แล้วแจกจ่ายไปตามกลุ่มผู้ปกครอง อาจเป็นฟลอปปีดิสก์ กระดาษเครื่องพิมพ์ ตลับหมึกอิงก์เจ็ตสี สายไฟและรายการเล็กๆน้อยๆอื่นๆที่ทางโรงเรียนต้องการ บางครั้งผู้ปกครองอาจมีของจากบ้านที่อาจช่วยทางโรงเรียนได้

1.5 ช่วยจัดการศูนย์การพิมพ์ของโรงเรียนและสรรหาอาสาสมัครทำงานในศูนย์ที่โรงเรียนประถมเคนเนล ในรัฐฟลอริดาตอนใต้ สมาชิกของสมาคมครู-ผู้ปกครองผลัดกันมาช่วยงานในศูนย์เพื่อพบปะเป็นรายตัวกับเด็กๆในชั้นอนุบาลและเกรดหนึ่ง เด็กๆจะเล่าเรื่องให้ฟัง ในขณะที่อาสาสมัครจะพิมพ์โดยใช้อักษรตัวใหญ่ๆ จากนั้นเด็กๆก็จะวาดภาพประกอบเรื่องของตน ทุกๆสัปดาห์ พ่อแม่จะเลือกนิทานนั้นมาเย็บรวมกันเป็นเล่ม แล้วจะนำไปให้เด็กคนอื่นๆได้อ่าน นอกจากนั้นทางโรงเรียนยังจัดงานพบปะนักเรียน ซึ่งเด็กๆจะได้อ่านนิทานของตนให้พ่อแม่ภูมิใจ

1.6 อาสาสมัครเข้าปราชัยในวันนัดพบแรงงาน เพื่อเล่าว่าผู้ใช้คอมพิวเตอร์ในงานของคุณอย่างไรบ้าง

2. การวางแผนและทิศทางการใช้เทคโนโลยี เป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องกำหนดแผนในการใช้คอมพิวเตอร์และจะต้องมีส่วนอธิบายไว้ด้วยว่าทำไมจึงต้องการคอมพิวเตอร์ จะนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาอย่างไรและคอมพิวเตอร์จะช่วยให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างไร นอกจากจะตั้งเกณฑ์การศึกษาแล้วก็ยังมีประเด็นสำคัญที่ควรบรรจุไว้ในแผนด้วยได้แก่

- วิสัยทัศน์อีก 3-5 ปีข้างหน้า ว่าโรงเรียนจะมุ่งหน้าไปในทิศทางใด รวมทั้งตัวเลือกหรือพัฒนาการด้านเครือข่ายด้วย

- เงินหนึ่งในสามของงบประมาณทั้งหมดสำหรับการฝึกอบรมครูอย่างต่อเนื่อง

- เวลาที่จะให้ครูเกิดความคุ้นเคยกับเทคโนโลยี เวลานอกชั้นเรียน และโปรแกรมกั๊ยมเพื่อให้ครูซื้อคอมพิวเตอร์ไว้ใช้งานในบ้าน

- เงินทุนสำหรับการอัปเกรดฮาร์ดแวร์

- ค่าจ้างบุคลากรเพื่อดูแลอุปกรณ์ให้ทำงานได้อย่างถูกต้อง

- ความเข้าใจของผู้บริหาร และการสนับสนุนของสมาคมครู-ผู้ปกครอง ในการใช้เทคโนโลยี

- แผนการขยายในการใช้เทคโนโลยีในช่วงกลางคืน หรือสุดสัปดาห์ หรือในช่วงเช้า เพื่อใช้งานอุปกรณ์ให้เต็มที่

นอกจากนี้ สแตนเซล (Stanzel 1983 : 145A) ได้ศึกษาพบว่าครูส่วนมากต้องการมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เพื่อที่จะใช้คอมพิวเตอร์ได้ตามความสามารถของตน และใช้ในงานสอนได้ ซึ่งทางโรงเรียนไม่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ครูทางด้านนี้ได้เต็มที่ เขาได้ให้แนวคิดในการสนับสนุนครูให้มีความรู้ทางคอมพิวเตอร์ดังนี้

1. ควรมีการฝึกฝนเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้กับครูทุกคน
2. ครูที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์แล้ว ควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ใช้ประโยชน์ในงานของตน
3. ควรฝึกฝนให้ครูทุกคนเป็นผู้เชี่ยวชาญทางคอมพิวเตอร์
4. ควรมีซอฟต์แวร์ต่างๆ ให้ครูนำไปใช้เพื่อฝึกฝนความชำนาญเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งครูและนักเรียน

วิธีการพัฒนาสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครูนั้นนอกจากความพร้อมในตัวครูแล้ววิธีที่จะให้ความรู้ที่ดีที่สุดคือการจัดการอบรมและในการจัดอบรมจะต้องมีขั้นตอนที่เหมาะสมกับความสนใจของผู้เข้าอบรมคือให้ความรู้ ให้ฝึกปฏิบัติ รู้จักประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์เข้ากับเนื้อหาที่สอน นอกจากนี้ยังต้องความมั่นใจให้ผู้เข้าอบรมโดยการจูงใจ ให้มีส่วนร่วม และอำนวยความสะดวกในขณะที่ฝึกอบรม ตลอดจนความร่วมมือในการวางแผนในการใช้เทคโนโลยีของโรงเรียนและความร่วมมือของผู้ปกครองในการสนับสนุนการใช้คอมพิวเตอร์ของครูและนักเรียนจึงจะทำให้สมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครูไม่ใช่เรื่องเฉพาะตัวอีกต่อไป

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยภายในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับ ความต้องการการเสริมสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครู ผู้วิจัยได้รวบรวมและนำเสนอ ดังนี้

นุชนาฎ ฐิติโกศา (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครูวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ในระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร” วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อที่จะสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา และศึกษาความคิดเห็นของครูวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา ตัวอย่างประชากรประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าหมวดวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร 101 โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่มีคอมพิวเตอร์ 25 โรงเรียนและมีคอมพิวเตอร์จำนวน 177 เครื่อง โรงเรียนส่วนใหญ่ นำคอมพิวเตอร์ไปใช้ในทางด้านกิจกรรมคอมพิวเตอร์ งานทะเบียนวัดผล และงานด้านการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนส่วนใหญ่มีอัตราการใช้คอมพิวเตอร์โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 8.68 ชั่วโมงและใช้เวลาโดยเฉลี่ยครั้งละ 57.20 นาที 2) โดยเฉลี่ยแล้วครูวิทยาศาสตร์มีความเห็นด้วยว่ามีความสะดวกในการนำคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่อช่วย

การเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา เห็นด้วยว่าคอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์มีประสิทธิภาพและมีประโยชน์ และเห็นด้วยในวิธีการที่จะนำคอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์มาใช้ให้มีประสิทธิภาพ

กิตติพงษ์ พนมวัน ณ อยุธยา (2531) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษารองเรียนอาชีวเอกชน กรุงเทพมหานคร" วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความต้องการและปัญหาของการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษ โดยมีประชากรคือ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาโรงเรียนอาชีวเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพของการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษารองเรียนอาชีวศึกษาเอกชนปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ยี่ห้อ ไอ บี เอ็ม มีหน่วยความจำ 256 กิโลไบต์ อยู่ระหว่าง 21-30 เครื่อง ซึ่งผู้บริหารเห็นว่าปริมาณของเครื่องเพียงพอ ส่วนอาจารย์และนักศึกษายังต้องการเพิ่มด้านซอฟต์แวร์ โรงเรียนอาชีวเอกชนมีจำนวนคอมพิวเตอร์เพียงพอ เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ถูกนำมาใช้ในการสอนทุกครั้ง โดยใช้สัปดาห์ละประมาณ 30 ชั่วโมง และใช้นานครั้งละประมาณหนึ่งถึงหนึ่งชั่วโมงครึ่ง

2. ปัญหาในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษพบว่าผู้บริหารและนักศึกษาต้องการใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้โรงเรียนยังต้องการอาจารย์ที่มีความรู้ทางคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น

3. ปัญหาในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษปรากฏว่า เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ที่ใช้อยู่มีคุณภาพไม่ดีเพราะใช้มานานไม่เหมาะสมสำหรับใช้งานในปัจจุบัน และยังขาดอุปกรณ์บางอย่างที่จำเป็น เช่น ปริ้นท์เตอร์ กระดาษปริ้นท์เตอร์ ผ้าห่มึก รวมทั้งขาดแหล่งความรู้ที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

เพ็ญนิดา ตูลวรรณะ (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนคติของครูต่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนคติของครูต่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 สังกัดกรมสามัญศึกษาและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 1,835 คนพบว่า องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของทัศนคติ : ความรู้ ความพึงพอใจและการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกตามสถานภาพ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์บริหาร วิชาที่สอน และระดับชั้นที่สอนเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนคติของครูต่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นพตล ทองอยู่สุข (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้และปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนในวิชาฟิสิกส์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่มีในโรงเรียนมัธยมศึกษา และศึกษาความคิดเห็นของครูฟิสิกส์และนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ และปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาฟิสิกส์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตัวอย่างประชากรประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าหมวดวิทยาศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน

104 คน ครูฟิสิกส์จำนวน 18 คนและนักเรียนจำนวน 682 คน ในกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูล โดยแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุป ได้ดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร 104 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่มีคอมพิวเตอร์ 42 โรงเรียน และมีรวมกัน 231 เครื่อง และมีอยู่ 6 โรงเรียนที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาฟิสิกส์ ราคาเครื่องโดยเฉลี่ย เครื่องละ 51,400 บาท มีการใช้เครื่องโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 11 ชั่วโมง และการใช้คอมพิวเตอร์แต่ละครั้ง นั้น โดยเฉลี่ยใช้เวลาครั้งละ 120 นาที

2. ครูฟิสิกส์มีความเห็นเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง ในด้านบุคลากร ในด้านความคุ้มทุน ในด้านการนำไปใช้ และในด้านงบประมาณ สำหรับเนื้อหาวิชาฟิสิกส์ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน คือเรื่อง การเคลื่อนที่ของคลื่น ส่วนประโยชน์เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ครูส่วนใหญ่เสนอคือ ช่วยให้นักเรียนเกิดภาพพจน์

3. นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอนว่ามีปัญหาในระดับปานกลางในด้านการเงินและในด้านการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน ส่วนประโยชน์เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน นักเรียนมีความเห็นว่าช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนวิชาฟิสิกส์มากขึ้น

สายัณห์ เชาว์บริชา (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร" วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารจำนวน 110 คน หัวหน้าหมวดวิชาจำนวน 176 คน ครูที่ทำการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ จำนวน 42 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การนำไมโครคอมพิวเตอร์มาใช้ในโรงเรียนมัศึกษานั้นมีประโยชน์และมีความจำเป็นมากในด้านการจัดระบบการเรียนการสอนและการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ นอกจากนี้ควรให้มีการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ความพร้อมของบุคลากรในการนำไมโครคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดระบบการเรียนการสอน และการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลางควรส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ให้มากขึ้น

3. ไมโครคอมพิวเตอร์ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ควรใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ชนิด IBM COMPATIBLE ขนาด 16 bit จอที่ใช้ควรเป็น Monochrome ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษา BASIC โปรแกรมสำเร็จรูปที่เหมาะสมในการใช้งาน คือ Word Processing

5. ปัญหาการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาคืองบประมาณไม่เพียงพอ ขาดความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์และขาดผู้มีความรู้ในการนำไมโครคอมพิวเตอร์ไปใช้

แสงจันทร์ ปานประสงค์ (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ความสามารถพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร" กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครุวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษาและสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จำนวน 482 คนได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบสอบถามทั่วไปของครูกลุ่มตัวอย่างและสภาพการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ 2.) แบบทดสอบความรู้ความสามารถพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง 3.) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เกณฑ์การประเมินค่าของ Best ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

- 1.) ครุวิทยาศาสตร์กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความสามารถพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับต่ำ
- 2.) จากข้อมูลทั่วไปพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 76.9 สังกัดกรมสามัญศึกษาร้อยละ 71.5 เป็นเพศหญิง มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 79.7 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป ร้อยละ 74.6 มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 11 ปีแต่ไม่เคยเรียนหรือผ่านการอบรมด้านคอมพิวเตอร์มาก่อน โรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 55.8 มีคอมพิวเตอร์ขนาด 16 บิท เครื่องพิมพ์และเมาส์ สมาคมผู้ปกครองและครูเป็นผู้จัดซื้อให้
- 3.) ครูเพศชายและหญิงในกรุงเทพมหานครมีความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
- 4.) ความรู้ความสามารถพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ของครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี 6-11 ปี และมากกว่า 11 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการทดสอบภายหลังตามวิธีของ Scheffe(...) ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี มีความรู้ความสามารถพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 11 ปี
- 5.) เพศและประสบการณ์ทำงานไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน
- 6.) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างมากทุกด้านเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์

2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความต้องการการพัฒนาสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครู ผู้วิจัยได้รวบรวมและนำเสนอ ดังนี้

สแตนเซล (Stenzel, 1983) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Teacher Attitudes Toward Computer Literacy" จุดประสงค์ของการวิจัยก็เพื่อวิเคราะห์แยกแยะถึงสาเหตุที่ทำให้ครูไม่ได้ใช้คอมพิวเตอร์ ประชากรคือครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เลือกแบบสุ่มจาก 5 ตำบลในรัฐหลุยเซียนาพบว่าเหตุผลที่สำคัญคือการขาดโอกาส ขาดผู้ช่วย ขาดเครื่องมือและอุปกรณ์และยังพบว่า

1. ครูส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อคอมพิวเตอร์
2. ระดับความรู้ของครูมีส่วนต่อการยอมรับในความก้าวหน้าของการใช้คอมพิวเตอร์
3. อายุ ระดับที่สอน วิชาที่สอนของครู ไม่มีผลต่อการตัดสินใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
4. มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างปัจจัยที่มีต่อทัศนคติทางลบต่อคอมพิวเตอร์กับการใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์
5. ครูจำนวน 63 % ต้องการเรียนรู้คอมพิวเตอร์และครูมากกว่า 94% ต้องการเรียนรู้การใช้เครื่องมือและวัสดุต่างๆที่จะใช้ในการทำงานและครูจำนวน 87.7% ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากโรงเรียน

คุก (Kook,1989) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Incorporating Computer Literacy in Korean Colleges of Education: A Study of Faculty Attitudes, Incentives, and Training" การศึกษานี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเกาหลีซึ่งศึกษาใน 3 ด้านคือ 1) ทัศนคติที่มีต่อคอมพิวเตอร์ 2) แรงจูงใจในการใช้คอมพิวเตอร์ 3) เนื้อหาและกิจกรรมของการฝึกอบรมที่ทำให้อาจารย์สนใจที่จะฝึกอบรมด้านคอมพิวเตอร์ (ความรู้ ทักษะ จำนวนคอมพิวเตอร์ที่มี) ข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ได้จากแบบสอบถาม คำถามที่ใช้ในแบบสอบถามมีทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ครูอาจารย์ส่วนใหญ่มีทัศนคติทางบวกต่อคอมพิวเตอร์ แม้ว่าจะมีประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์น้อย ปัจจัยสำคัญอีกสองตัวคือ ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์และการเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มีผลต่อทัศนคติของอาจารย์ที่มีต่อคอมพิวเตอร์ในการศึกษา ปัจจัยอื่นๆที่สำคัญ เช่น ปริมาณ โครงการในการวิจัย ชั่วโมงในการทำงานวิจัย ไม่มีผลต่อทัศนคติ อุปกรณ์ทางคอมพิวเตอร์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เทคนิคการใช้คอมพิวเตอร์ การสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร การดูแลรักษา อุปกรณ์เป็นปัจจัยสำคัญที่มีต่อแรงจูงใจที่ทำให้อาจารย์ใช้คอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ (ศึกษาศาสตร์) ควรจะต้องสนับสนุนให้อาจารย์ใช้คอมพิวเตอร์เพิ่มมากขึ้นโดยการจัดการฝึกอบรมหลายรูปแบบและ กิจกรรมอื่นๆ ด้วย อาจารย์ระบุว่า โปรแกรมในการฝึกอบรมได้แก่การพิมพ์ การใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล การจัดการทางด้านข้อมูล โปรแกรมทางด้านภาษาและกราฟฟิค

โบรสแนน (Brosnan,1990) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "An Assessment of Teachers, Computer Skills" จุดประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องการประเมินทักษะด้านคอมพิวเตอร์ของครูระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษาเมืองอิลริ รัฐเพนซิลวาเนีย ผลการวิจัยพบว่าครูมีทักษะเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มากที่สุดคือการใช้คอมพิวเตอร์ทั่วไปและการใช้ Word processing ประมาณ 80 % ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดพบว่าไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ Database, Spreadsheet และโปรแกรมทำกราฟฟิค เมื่อพิจารณาจากข้อมูลประกอบที่รวบรวมได้พบว่าครูในเมืองอิลริ รัฐเพนซิลวาเนีย

มองคอมพิวเตอร์ว่าเป็นสิ่งเสริมหลักสูตรที่ต้องมีความชำนาญเฉพาะทาง เมื่อพิจารณาที่ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ในรายละเอียดพบว่าครูที่ตอบแบบสอบถามมีทักษะมากที่สุดเพียง 21% จากรายการทั้งหมด และครูยังยอมรับว่าตนเองยังขาดทักษะอยู่มาก และสมัครใจที่จะเรียนรู้ถ้ามีเวลา มีโครงการอบรมที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอ มีขอบเขตของหลักสูตรเฉพาะ มีอุปกรณ์ และมีที่ให้คำปรึกษาทางเทคนิค

เซฟเฟลอร์ (Scheffler, 1997) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Identification of Computer Competencies Needed by Public School Teachers." มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถภาพด้านคอมพิวเตอร์ที่ครูโรงเรียนรัฐบาลต้องการตามการรับรู้ของนักเทคโนโลยีทางการศึกษา ครู นักการศึกษาตัวอย่างประชากรคือ นักเทคโนโลยีทางการศึกษา ครู และนักการศึกษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้สมรรถภาพทางคอมพิวเตอร์ที่คัดสรรแล้วซึ่งมีทั้งหมด 67 สมรรถภาพย่อยจาก 10 กลุ่มสมรรถภาพด้วยกัน จาก 10 กลุ่มใหญ่แบ่งออกเป็นสมรรถภาพสองด้านคือ สมรรถภาพทางคอมพิวเตอร์โดยทั่วไปที่จะใช้คอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพ สมรรถภาพทั่วไปนี้แบ่งย่อยเป็น 4 กลุ่ม และสมรรถภาพทางคอมพิวเตอร์ที่ช่วยในการเรียนการสอนแบ่งย่อยเป็น 6 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า 5 สมรรถภาพกลุ่มย่อยใน 10 กลุ่มใหญ่ มีความแตกต่างกันระหว่างนักเทคโนโลยีทางการศึกษานักการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบประชากรเป็นรายคู่พบว่า ครูกับนักเทคโนโลยีทางการศึกษามีความแตกต่างกันอยู่ 4 สมรรถภาพกลุ่มย่อยใน 5 กลุ่มใหญ่ เปรียบเทียบนักเทคโนโลยีทางการศึกษากับนักการศึกษาแตกต่างกันอยู่ 3 กลุ่มสมรรถภาพและสำหรับครูกับนักการศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน สมรรถภาพโดยทั่วไป ในการใช้คอมพิวเตอร์ไม่เป็นปัญหาสำหรับนักเทคโนโลยีทางการศึกษาแต่มีความสำคัญต่อครู แต่สมรรถภาพด้านคอมพิวเตอร์ที่จะช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้จะมีความสำคัญเป็นพิเศษต่อนักเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยเฉพาะความต้องการด้านการประเมินและรวบรวมส่วนประกอบของระบบคอมพิวเตอร์สำหรับการสอน ต้องการความรู้เรื่องผลกระทบของคอมพิวเตอร์ที่มีต่อสังคมเมื่อคอมพิวเตอร์เกี่ยวข้องกับนักเรียน พัฒนาการวางแผนสำหรับการใช้คอมพิวเตอร์ภายใต้การสอน ส่งเสริมการวางแผนที่มีต่อการรวมคอมพิวเตอร์เข้าในหลักสูตรการสอนของโรงเรียน ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการในห้องเรียน และใช้แหล่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ สมรรถภาพดังกล่าวมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างนักเทคโนโลยีทางการศึกษา กับครูและนักการศึกษา แต่ระหว่างครูและนักการศึกษาไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

จากการศึกษาวรรณคดี งานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศ พบว่าครูมีความต้องการใช้คอมพิวเตอร์และมีทัศนคติที่ดีต่อการนำคอมพิวเตอร์ไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนแต่ยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ นโยบายที่แน่ชัดในการใช้คอมพิวเตอร์ ขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่น่าศึกษา ความต้องการการพัฒนาสมรรถภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครูสังคมนักศึกษาว่ามีสมรรถภาพในการใช้คอมพิวเตอร์หรือไม่ ต้องการที่จะพัฒนาการใช้คอมพิวเตอร์ในเรื่องใดบ้าง มีวิธีการพัฒนาการใช้คอมพิวเตอร์อย่างไรบ้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการดำเนินงาน การปรับปรุงการพัฒนาการใช้คอมพิวเตอร์ของครูสังคมนักศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน